

555  
zagadek

---

# o Tatrach

Czesław Momatiuk



Fotografie na okładce: Kuba Witos  
Uzupełnienie i projekt składu: Jacek Włodarczyk i Artur Figarski  
Skład: Artur Figarski

Fotografie: Kuba Witos i Wikimedia Commons (zobacz listę na stronach 280–283).

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Jacek Włodarczyk Book Marketing Research Sp. z o.o.

HELION S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19; 32 230 98 63

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

www: <http://bezdroza.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://bezdroza.pl/user/opinie/be500v>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN 978-83-283-9312-7

III wydanie, poprawione i uzupełnione

Poprzednie wydania:

Stefan Kwapiszewski, *500 zagadek o Tatrach*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1969 (I wyd.)

Czesław Momatiuk, *500 zagadek o Tatrach*, Ati – PiT, Kraków 1995 (II wyd.)

Copyright © Michał Momatiuk, 2020, 2022

Printed in Poland



---

# o Tatrach

Czesław Momatiuk

Kup książkę

Poleć książkę



Bezdroza

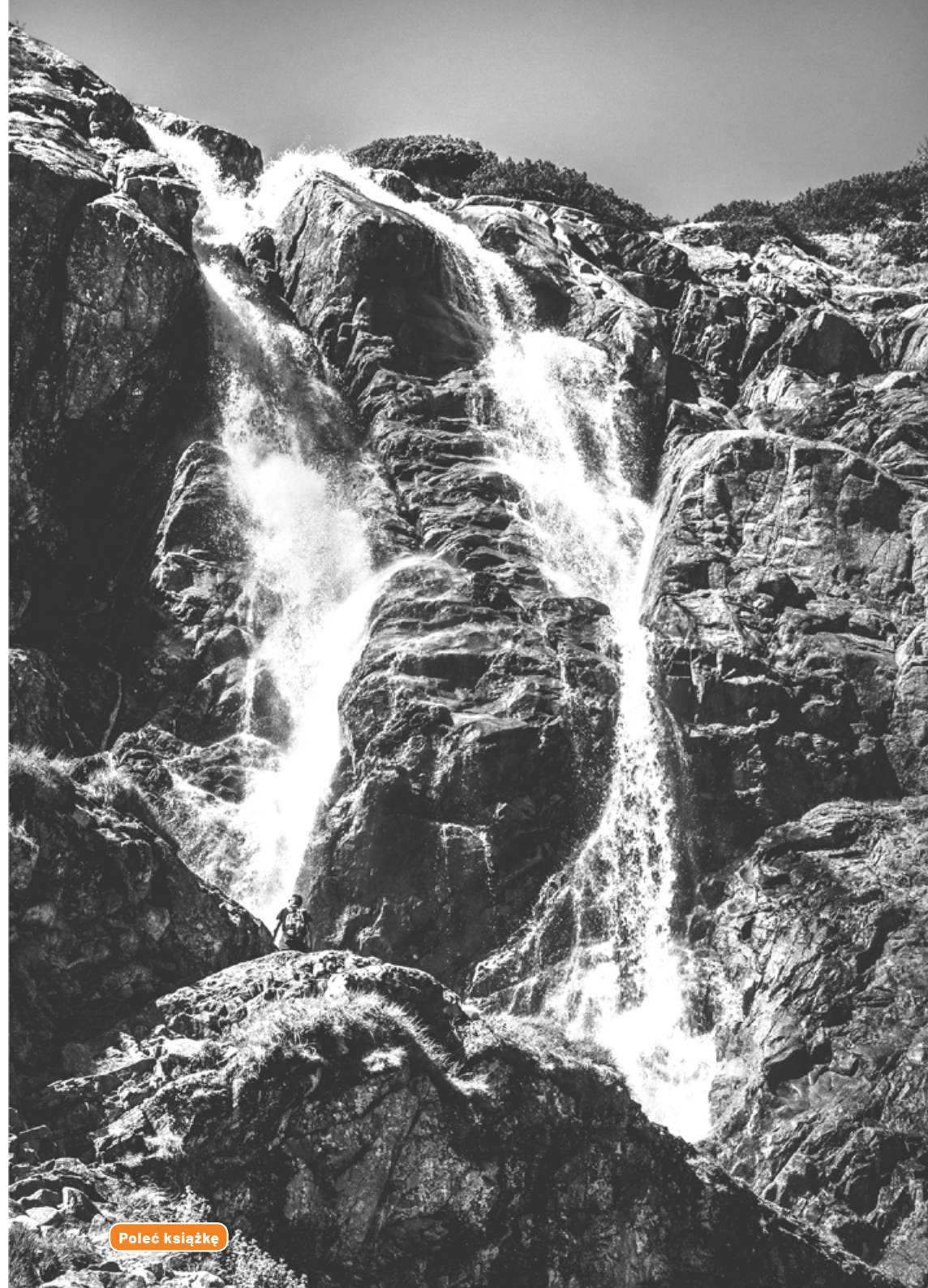
## WODOSPADY

Nierzadka to scena, gdy grupę turystów przykuje do miejsca widok wodospadu. Zapatrzeni w pozornie jednostajny, ale przecież idealnie zmienny obraz, odejdą dopiero gdy głód, zmierzch lub zimno zmusi ich do dalszego marszu. Droga do roztockiej Siklawy, uchodzącej od dawna za jedną z największych turystycznych atrakcji Tatr, znana była w czasach, gdy do Morskiego Oka dążyło się wąskimi perciami przecinającymi odwieczny bór. I dziś, choć poznano widoki z najwyższych szczytów i obejrzano wszystkie wschody i zachody słońca, Siklawica, a także wiele innych mniejszych wodospadów, uważane są za szczegóły krajobrazu, których przy zwiedzaniu Tatr pominąć nie wolno.

1. Jaki wodospad słychać na Krzyżnem?
2. W jakiej porze roku można oglądać dymiącą wodę?
3. Który z Wodogrzmotów widać z mostu na potoku Roztoce?
4. W jakiej dolinie spada Siklawica?
5. Która z trzech nazw: Snurowy, Perlisty, Zakwefiony, dotyczy wodospadu w Dolinie Bątyżowieckiej?
6. Jak się nazywa wodospad na Młynicy?
7. Jaki szlak wiedzie obok Ciężkiej Siklawy?
8. Czyje imię nosi Niewcyrńska Siklawica?
9. Jakie trzy określenia noszą wodospady na Zimnej Wodzie?
10. Z jakich jezior wypływają potoki tworzące wodospady Hviezdoslava i Kaczę Siklawę?



*Wielka Siklawica*



## NA DZIEDZINIE

Na dziedzinie, czyli na wsi, między opłótkami... Spacerując po Zakopanem, tylko od wielkiego święta ujrzymy jeszcze górali w cyfrowanych portkach, w kierpcach i z kłobukiem na głowie, tylko jako muzealne zabytki obejrzyć będziemy mogli chaty z czarną i białą izbą. Ale wystarczy wyjść kilka kilometrów poza granice miasta, by zetknąć się oko w oko z relikdami niefałszowanego folkloru. A więc wybierzmy się do Kościeliska, Chochołowa, Witowa, Murzasichla, Małego Cichego, na Olczę, do Dzianisza – i rozejrzyjmy się starannie wokół.

1. Do czego służy „przekolac” u góralskiej spinki?
2. Czy kierpce mają obcas?y?
3. Kto nosił namitkę?
4. Jakie trzy rodzaje surowców konieczne są do wyrobu „zbójnickich” fajeczek?
5. Czy „czarna izba” jest rzeczywiście czarna?
6. Czyj wiek odczytamy z sosrębu?
7. Gdy ściana chaty składa się z dużej ilości płazów, to honor dla gazdy, czy despekt?
8. Co się łączy „na felc”?
9. Czy na polach Podhala jest dużo „żabic”?
10. Kto jada grule?



Kierpce z Podhala, początek XIX wieku



Góralskie spinki

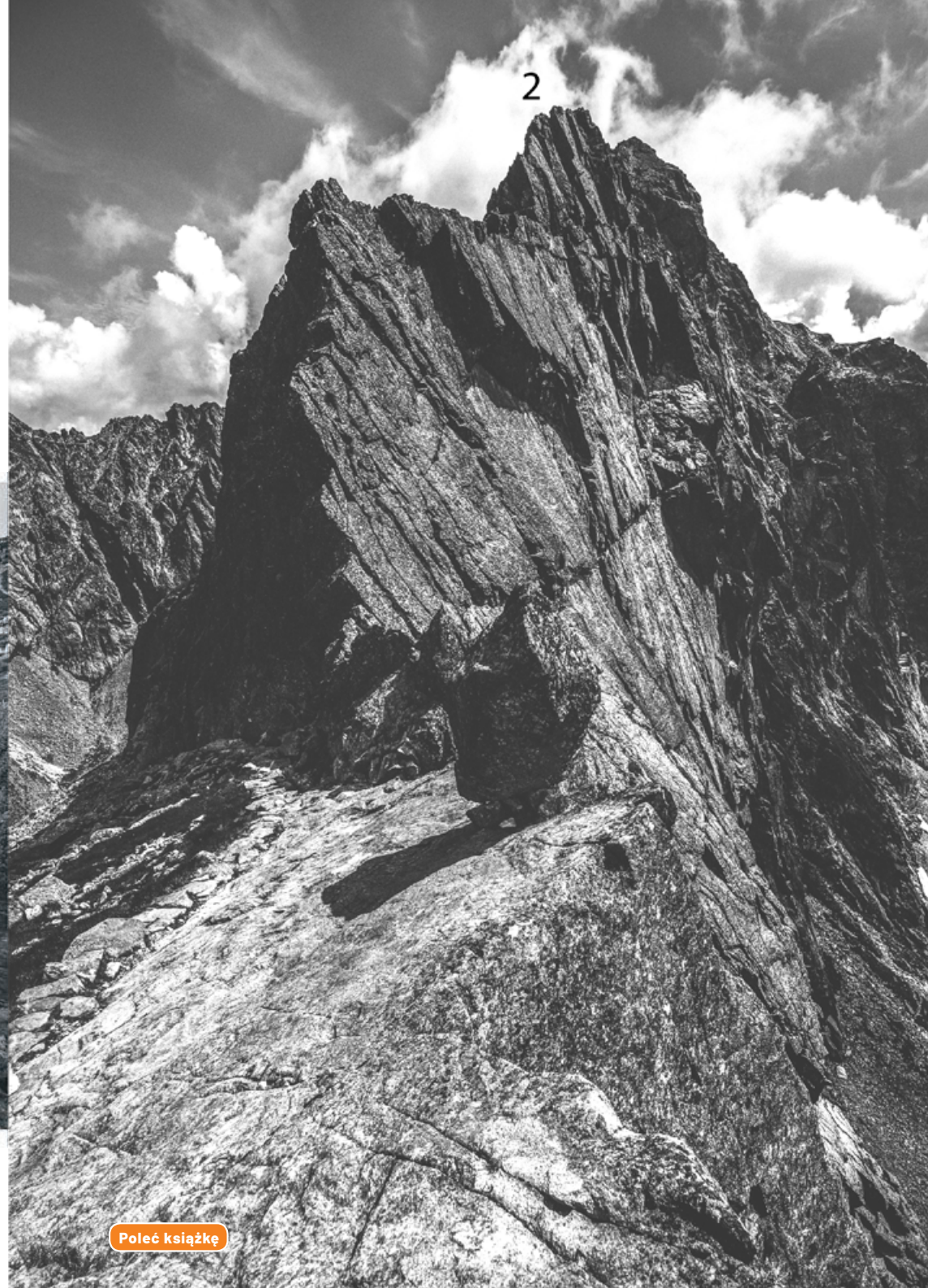


Tradycyjna chata podhalańska

26

## CO TO ZA SZCZYT?

Gdy udamy się na wycieczkę w towarzystwie zawodowego przewodnika, bardzo szybko stwierdzimy, że zna on nie tylko wszystkie okoliczne szczyty i przełęcze, ale potrafi także nazwać niewielkie turniczki i szczyrbiny, którymi upstrzona jest każda grań. Tak dokładna znajomość gór to nie zwykły popis, to konieczność, pozwala bowiem na bezbłędną orientację w terenie o każdej porze dnia i nocy i przy każdej pogodzie. Nasze zadanie „przewodnickie” będzie łatwiejsze – odgadnijmy, jak nazywają się oznaczone cyframi szczyty z fotografii zamieszczonych na kolejnych stronach 50–59?





Kup książkę



Poleć książkę

## SPIS TREŚCI

### PYTANIA

1. Tatry wzdłuż i wszerz .....	6
2. Świat tajemny .....	7
3. Flicicki na ramie.....	8
4. Kolorowy świat .....	10
5. Jedle i smreki .....	12
6. Tatrzański Park Narodowy.....	14
7. W starych kopalniach i hutach .....	16
8. Janosik i towarzysze.....	19
9. Który wyższy? .....	20
10. Igły, turnie i turniczki .....	23
11. Skąd ta nazwa? .....	24
12. Odkrywczy Tatr.....	26
13. Tajemnica za woalką.....	28
14. Wielkie nazwiska .....	30
15. Tatry w ogniu.....	32
16. Dziesięć przetęczy .....	34
17. Anusine Oczy i Morskie Oko.....	35
18. Wodospady .....	36
19. Kościeliska i inne.....	38
20. Przy wiatrze.....	40
21. Na dziedzinie.....	42
22. Przewodnicy .....	44
23. Wspinacze i taternicy.....	46
24. O sprzęcie .....	48
25. Kiedy zdobyto? .....	49
26. Co to za szczyt? .....	50
27. Perć najhonorniejsza .....	60
28. Skala trudności .....	63

29. Podziemny świat.....	64
30. Nie tylko z granitu zbudowane.....	66
31. O mgłach, siapawicach i kurniawach.....	69
32. Na nartach .....	70
33. U podnóża Tatr .....	72
34. Czarne, czerwone, zielone.....	74
35. Czy na Kasprowy prowadzi ścieżka? .....	76
36. Na najlepszym biwaku... ..	78
37. Na cokole .....	82
38. Motocyklem na Giewont.....	84
39. „Ceper” w górach .....	85
40. Błękitny krzyż .....	86
41. Na ratunek.....	88
42. Przygoda .....	90
43. Tatry w poezji .....	94
44. Zauroczeni .....	98
45. Śpiwaniu mojemu... ..	100
46. Granica .....	102
47. W Polsce czy na Słowacji?.....	103
48. Gdzie Durny, a gdzie Pyszny?.....	104
49. Jeszcze trochę historii .....	105
50. Cicer cum caule.....	106
51. Zagadka panoramiczna .....	108

### ODPOWIEDZI

1. Tatry wzdłuż i wszerz .....	120
2. Świat tajemny .....	122
3. Flicicki na ramie.....	126
4. Kolorowy świat .....	130
5. Jedle i smreki .....	132
6. Tatrzański Park Narodowy.....	134
7. W starych kopalniach i hutach.....	138

8. Janosik i towarzysze.....	140
9. Który wyższy? .....	144
10. Igły, turnie i turniczki .....	146
11. Skąd ta nazwa? .....	148
12. Odkrywcy Tatr.....	150
13. Tajemnica za woalką.....	154
14. Wielkie nazwiska .....	156
15. Tatry w ogniu.....	160
16. Dziesięć przełęczycy .....	164
17. Anusine Oczy i Morskie Oko.....	166
18. Wodospady .....	168
19. Kościeliska i inne.....	170
20. Przy wiatrze .....	174
21. Na dziedzinie.....	176
22. Przewodnicy .....	178
23. Wspinacze i taternicy.....	182
24. O sprzęcie .....	186
25. Kiedy zdobyto? .....	188
26. Co to za szczyt? .....	190
27. Perć najhonorniejsza .....	192
28. Skala trudności .....	194
29. Podziemny świat.....	198
30. Nie tylko z granitu zbudowane.....	202
31. O mgłach, siąpiawicach i kurniawach.....	204
32. Na nartach.....	206
33. U podnóża Tatr .....	208
34. Czarne, czerwone, zielone.....	210
35. Czy na Kasprowy prowadzi ścieżka? .....	214
36. Na najlepszym biwaku... ..	216
37. Na cokole .....	218
38. Motocyklem na Giewont.....	222
39. „Ceper” w górach .....	226
40. Błękitny krzyż .....	228

41. Na ratunek.....	232
42. Przygoda .....	236
43. Tatry w poezji .....	238
44. Zauroczeni.....	240
45. Śpiwaniu mojemu... ..	244
46. Granica .....	246
47. W Polsce czy na Słowacji?.....	248
48. Gdzie Durny, a gdzie Pyszny?.....	250
49. Jeszcze trochę historii .....	252
50. Cicer cum caule.....	256
51. Zagadka panoramiczna .....	260

Wybrana bibliografia publikacji o Tatrach wydanych w latach 1945–2021.....	263
---	-----

Źródła ilustracji .....	280
-------------------------	-----



# PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę



Księgarnia internetowa



Lubię to!  
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA  
**Helion**

*Ryba z baranią głową żyła, a być może żyje jeszcze do dziś w Morskim Oku. Tetmajer przytacza nazwiska znanych górali, którzy widzieli ją „na własne oczy”. Wojtek Samek strzelał nawet do tej ryby, a inny góral opowiada, że „jechała z pół stawu z ozdzwionym pyske w biały dzień”. Miała to być ryba ogromna, a na owym baraním łbie między oczyma tkwił podobno wielki diament. Sceptycy utrzymują, że najprawdopodobniej była to wydra, tę wersję podtrzymuje też znany tatrolog Józef Nyka. Ale widział to kto wydrę z baranią głową i w dodatku z diamentem między oczyma? Bezwzględnie wersja z rybą brzmi prawdopodobniej...*

Ta i 500 innych opowieści umilą niejedną wieczór pełen wspomnień o Waszych tatrzańskich „wyrypach”. Jedna z najciekawszych księzek o Tatrach, jaką kiedykolwiek napisano, teraz w nowej odsłonie. Zadawajcie pytania i zgadujcie. Czytajcie i bawcie się razem z autorem Czesławem Momatiukiem. 55 zagadek panoramicznych, dodanych do nowego wydania, jeszcze bardziej uatrakcyjni tatrzańską „zgadywanke”. Radości ....



 **Bezdroża**



Księgarnia internetowa:  
<http://bezdroza.pl>



Zamówienia telefoniczne:  
**0 801 339900**



**0 601 339900**

Sprawdź najnowsze promocje:  
❖ <http://bezdroza.pl/promocje>  
Przewodniki najchętniej czytane:  
❖ <http://bezdroza.pl/bestsellery>  
Zamów informator podróżniczy:  
❖ <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA  
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice  
tel.: 32 230 98 63  
e-mail: [bezdroza@bezdroza.pl](mailto:bezdroza@bezdroza.pl)  
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny na:

**ebookpoint**

ISBN 978-83-283-9312-7



9 788328 393127

Cena 54,90 zł